

DESPOT (55) *sb m*

despot (38), **deszpot** (17); despot *KochSat* (2), *BiałKat*, *StryjKron*; deszpot *OrzRozm* (5), *OrzQuin* (7), *PaprPan* (2); despot : deszpot *BielKron* (34 : 3).

e oraz o jasne.

sg N despot (21). ◇ *G* despota (5). ◇ *D* despotowi (9). ◇ *A* despota (10). ◇ *I* despotem (4); -em (1), -(e)m (3). ◇ *L* despocie (1). ◇ *pl N* despotowie (2). ◇ *G* despotów (2); -ów (1), -(o)w (1). ◇ *D* despot(o)m (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI – XVIII w.

1. *Władca rządzący samowładnie, posiadający nieograniczoną władzę* [*despotus Lac sr*] (4) : Książę Litewłkié/ iáko téz y Mołkiewłkié/ może być zwáne Deszpotem/ álbo Dynáftą: ále Kiranem/ iż ták rzekę/ to ieft Królem/ zwáne być żadną miárą niemoże *OrzQuin Pv*; koźdé niewółftwo/ iákoby rzekł Księftwo/ przeciwko Deszpotowi/ to ieft/ przeciwko Książęćciu fwemu/ woynę wiedzie przyrodzóną. *OrzQuin Qv*.

Szereg: »despot i moczar« (2): á ci Deszpotowie y Moczarowie ini/ w íprawách íwych/ tą Zwiérzchnością zniewoleni nie íą. *OrzQuin S4v, T3v*.

2. *Tytuł władcy w Mołdawii, Wołoszech i w państwach bałkańskich* (52) : Oto Deszpotá Koronowano w Wołoszech theraz niedawno bes Pápiełkiey mocy. *OrzRozm C, C3* [2 r.], S4, S4v; Miał téz wypráwę Albrecht przeciw Turkom/ ktorzy byli Deszpotowi oblegli Smederow *BielKron* 188v, 245v, 253v, 274, 274v, 304 (27); *KochSat A3v* [2 r.]; iáko teraz Wołochowie Deszpotá íadźili *OrzQuin S3, Z4 marg*; Przywabili Deszpotá nań człęká męźnego/ Ktory tám był wprowadzon s pomocą Łáłkiego. *PaprPan Ee4v, Ee4v*.

W połączeniu z imieniem [*po imieniu* (10), *przed imieniem* (1)] (11): Ierzyk Despóth widząc íe wielekroć poráżonego/ vćiekl íe do Władziłáwá krolá Węgierłkiego y Polłkiego *BielKron* 243, 240 [2 r.], 241, 242v, 245v, 258v, 305; Oto teraz niedawno Iákubá Deszpotá/ [...] zámordowáli Wołochowie zdrádlíwi. *OrzQuin Z4; BiałKaz L2v; StryjKron 602*.

Wyrażenia: »bosneński despot« (1): a Turek go był doftał [*zamku*] zdráďą od Stefaná Bołneńłkiego Despótá *BielKron* 305.

»despot racki« (1): Władziłáw iáko pan nieskwáplíwy/ poftał do Despótá Ráckiego *BielKron* 304.

»despot serbski, Serbijej« [*szyk 3 : 1*] (3 : 1): Wiechawłzy do wyżłzey Míłíey z Lázárzem Serbłkim Despótem bitwę ftoczyl *BielKron* 240, 240, Kkkk3v; *StryjKron 602*.

Synonimy: 1. moczar, tyran.